

KREDITORA PIENĀKUMS ATMAKSĀT PARĀDNIKAM NAUDAS LĪDZEKĻUS MAKSĀTNESPĒJAS LIKUMA 99. PANTA OTRĀS DAĻAS KĀRTĪBĀ

CREDITOR'S OBLIGATION TO REPAY FUNDS RECEIVED FROM A DEBTOR UNDER ARTICLE 99, SECTION 2 OF THE INSOLVENCY LAW

Edijs Brants, *Dr. iur.*

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes pasniedzējs

Summary

In this article, the author analyses the understanding of a creditor's obligation to repay funds received from a debtor under Article 99, Section 2 of the Insolvency Law. Specifically, the author critiques Supreme Court's judgement on 15 March 2023 in case № SKC-62/2023. The author concludes that Article 99, Section 2 of the Insolvency Law entails a rather peculiar legal rule by penalizing creditors who actively safeguard their legal rights and interests. Furthermore, the author argues that the Supreme Court's judgement unjustly prioritizes the principle of creditor equality, potentially resulting in adverse ramifications for Latvia's business landscape.

Atslēgvārdi: maksātnespēja, Maksātnespējas likums, kreditoru vienlīdzības princips

Keywords: insolvency, Insolvency Law, principle of creditor equality

Ievads

Iztēlojieties situāciju, kurā advokāts sniedz juridisko palīdzību savam klientam lietā, kurā tiek skatīts jautājums par šā klienta kā juridiskas personas maksātnespējas procesa pasludināšanu. Šādā situācijā advokātam būtu jāreķinās ar to, ka maksātnespējas procesa pasludināšanas gadījumā advokātam iestāsies juridisks pienākums atmaksāt klientam no viņa saņemto maksājumu par advokāta izrakstīto rēķinu sakarā ar juridiskās palīdzības sniegšanu, tostarp par klienta pārstāvību tiesas sēdē, lai novērstu klienta maksātnespējas procesa pasludināšanu. Šāds pienākums skaidri un nepārprotami izriet no Senāta 2023. gada 15. marta spriedumā lietā Nr. SKC-62/2023¹ paustās atziņas par Maksātnespējas

¹ Latvijas Republikas Senāta 15.03.2023. spriedums lietā Nr. SKC-62/2023 (civillietas Nr. C33593620). Nav publicēts.

likuma² 99. panta otrās daļas piemērošanu. Tieši tik absurds būs rezultāts, ja šādā situācijā piemēros minētās Senāta atziņas. Tomēr šo Senāta izteikto atziņu sekas, autora ieskatā, ir krietni plašākas, tiešā veidā radot negatīvu ietekmi uz Latvijas uzņēmējdarbības vidi. Likumsakarīgi, tas pamudināja autoru sagatavot un publicēt šo rakstu, tādējādi paužot kritiku par Senāta 2023. gada 15. marta spriedumu lietā Nr. SKC-62/2023.

1. Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas izpratne līdz Senāta 2023. gada 15. marta spriedumam lietā Nr. SKC-62/2023

Maksātnespējas likuma 99. panta otrā daļa noteic, ka “kreditors atmaksā parādniekam naudas summu, ko parādnieks pēdējo triju mēnešu laikā pirms juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienas samaksājis, lai novērstu parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu pēc naudas summas saņēmēja kreditora pieteikuma”. Minētais pants atrodas Maksātnespējas likuma XVII nodaļā “Darījumu apstrīdēšana”, kurš paralēli panta otrajai daļai tā pirmajā daļā paredz vēl divus gadījumus, kuros personai iestājas juridisks pienākums atmaksāt parādniekam no viņa saņemtās naudas summas: 1) maksājums izdarīts pirms saistību izpildes termiņa iestāšanās, ja nav pildītas citas maksājuma saistības, kurām iestājies izpildes termiņš; 2) parāds samaksāts ieinteresētajām personām attiecībā pret parādnieku un nav pildītas citas saistības, kuru izpildes termiņš iestājies pirms ieinteresēto personu saistību izpildes termiņa.

No Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas teksta izriet kreditora pienākums atmaksāt maksātnespējīgam parādniekam naudas summu, ko parādnieks normā norādītajā laika periodā samaksājis kreditoram sakarā ar šā kreditora pieteikumu. Ar “kreditora pieteikumu” Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas izpratnē saprot ne tikai kreditora *pieteikumu tiesā* par attiecīgā parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet arī kreditora *brīdinājumu* par nodomu iesniegt šādu pieteikumu Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē.

Līdz ar to Maksātnespējas likuma 99. panta otrā daļa, no vienas puses, faktiski paredz nelabvēlīgu tiesisko seku piemērošanu kreditoram, kurš izvēlējis savas tiesības un likumīgās intereses aizsargāt aktīvi, piemēram, vērsoties pret parādnieku ar brīdinājumu par nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu. To varētu traktēt par vienu no likumā ietvertajiem izņēmumiem no vispārējā principa, ka savu tiesību izlietošana nevar radīt tiesību aizskārumu un līdz ar to arī negatīvas sekas šo tiesību realizētajam.³ Likumsakarīgi, minētā tiesību norma faktiski mudina kreditorus sūtīt parādniekiem nevis brīdinājumus par nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, bet gan sūtīt “parastus” kreditora atgādinājumus (pretenzijas), ievērojot, ka parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas scenārijā pirmajā gadījumā kreditoram iestāties pienākums atmaksāt no parādnieka saņemtās summas, savukārt otrajā gadījumā – šādas tiesiskās sekas neiestāties. No otras puses,

² Maksātnespējas likums: LV likums. Pieņemts 26.07.2010. Stājās spēkā 01.11.2010. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, Nr. 124, 06.08.2010.

³ Civillikuma 1636. pants: “Tiesību aizskāruma nav, ja kāds tikai izlieto sev piederošu tiesību vai darbojas pēc aizskartās personas gribas, vai arī ar pēdējās nelikumīgu darbību piespiests uz ļaunau pašaizstāvību.”

varētu teikt, ka Maksātnespējas likuma 99. panta otrā daļa (tāpat kā panta pirmā daļa) nodrošina kreditoru vienlīdzības principu.⁴ Tomēr šeit uzreiz jāpiebilst, ka Maksātnespējas likuma 99. panta pirmā un otrā daļa regulē atšķirīgas situācijas.

Proti, Maksātnespējas likuma 99. panta pirmajā daļā runa ir par pirmšķietami aizdomīgiem parādnieka veiktajiem maksājumiem, piemēram, šādu maksājumu veicot par labu ieinteresētajai personai attiecībā pret parādnieku, taču Maksātnespējas likuma 99. panta otrajā daļā šāds atmaksas pienākums tiek attiecināts uz visiem kreditoriem, kuri nosūtījuši parādniekam brīdinājumu par nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu neatkarīgi no tā, vai parādnieka secīgi veiktais maksājums attiecīgajam kreditoram ir vai nav saistāms ar iespējamu parādnieka negodprātīgu rīcību vai motīviem. Jebkurā gadījumā, neatkarīgi no tā, vai parādnieka samaksātās summas kreditors atmaksā atpakaļ parādniekam, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 99. panta pirmo vai otro daļu, abos scenārijos iestājas šādas tiesiskās sekas: “[...] atjaunojas pušu saistības (to skaitā saistību pastiprinājumi) un tām atbilstošās tiesības, kas bija spēkā līdz parādu segšanai.”⁵

Maksātnespējas likuma, kas bija spēkā no 2008. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 1. novembrim,⁶ 95. pantā ar nosaukumu “Parādu segšanai samaksāto summu atdošana” nebija ietverta norma, kas būtu analoga šobrīd spēkā esošā Maksātnespējas likuma 99. panta otrajai daļai. Šāda analoga norma nebija atrodamā arī likuma “Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju”, kas bija spēkā no 1996. gada 12. oktobra līdz 2008. gada 1. janvārim, 72. pantā ar nosaukumu “Parādu segšanai samaksāto summu atdošana”.⁷ Abi vēsturiskie tiesību akti saturēja analogas normas šobrīd spēkā esošā Maksātnespējas likuma 99. panta pirmajai un trešajai daļai. Savukārt šobrīd spēkā esošā Maksātnespējas likuma anotācijā⁸ nav atrodams plašāks tolaik iecerētās 99. panta otrās daļas skaidrojums.

Turklāt nedz Igaunijas, nedz Lietuvas, arī Latvijai privāttiesību ziņā radniecīgās Vācijas maksātnespējas regulējumā nav atrodama Maksātnespējas likuma 99. panta otrajai daļai saturiski līdzīga tiesību norma. Minētie regulējumi, tāpat kā daudzviet citur Eiropā, satur Maksātnespējas likuma 99. panta pirmajai daļai līdzīgas normas, respektīvi, paredz kreditora atmaksas pienākumu gadījumos, ja, piemēram, konkrētā laika periodā līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai parādnieks veicis maksājumus saistītai personai vai arī maksājums veikts pirms saistību izpildes termiņa iestāšanās u. c. līdzīgās situācijās, kurās novērojami pirmšķietami negodprātīgi parādnieka veikti maksājumi.⁹

⁴ Maksātnespējas likuma 6. panta 2. punkts: “[...] kreditoru vienlīdzības princips – kreditoriem tiek dotas vienādas iespējas piedalīties procesā un saņemt savu prasījumu apmierinājumu saskaņā ar saistībām, kuras tie nodibinājuši ar parādnieku pirms procesa uzsākšanas.”

⁵ Maksātnespējas likuma 99. panta trešā daļa.

⁶ Maksātnespējas likums: LV likums. Pieņemts 01.11.2007. Stājās spēkā 01.01.2008. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, Nr. 188, 22.11.2007. Zaudēja spēku 01.11.2010.

⁷ Likums “Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju”: LV likums. Pieņemts 12.09.1996. Stājās spēkā 12.10.1996. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, Nr. 165, 02.10.1996. Zaudēja spēku 01.01.2008.

⁸ Likumprojekta “Maksātnespējas likums” anotācija pieejama: <https://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/3DA20AD7479A7451C2257682003F4E4F?OpenDocument> [aplūkots 15.03.2024.].

⁹ Sk., piem., Igaunijas Bankrota likuma 113. pantu: “(1) A court shall revoke the performance of a financial obligation to the benefit of a creditor if the obligation was performed: 1) during the period from the appointment of an interim trustee or trusted practitioner until the declaration of bankruptcy; 2) within three months before the appointment of an interim trustee or trusted practitioner if the obligation was

2. Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas izpratne pēc Senāta 2023. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. SKC-62/2023 taisīšanas

Senāts 2023. gada 15. martā taisīja spriedumu lietā Nr. SKC-62/2023 (civillietas Nr. C33593620), kurā analizēja iepriekš minēto Maksātnespējas likuma 99. panta otro daļu. Kā to šajā spriedumā skaidroja Senāts, “minētās tiesību normas mērķis ir atjaunot kreditoru vienlīdzību situācijā, kad parādnieks, būdams faktiski maksātnespējīgs, pilda saistības pret atsevišķiem kreditoriem, vienlaikus ignorējot citu kreditoru prasījumus, kuriem bija iestājies saistību izpildes termiņš”,¹⁰ šajā ziņā uzsverot, ka “[..] parādniekam, kurš apzinās savu slikto finansiālo stāvokli, Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas tvērums liedz iespēju izvēlēties, kuru no tās pašas prioritātes kreditoru prasījumiem apmierināt, bet kuru ignorēt”.¹¹ Šīm tēzēm, ciktāl tās paustas Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas gramatiskā tekstā kontekstā, varētu arī piekrist.

Tomēr bez šīm tēzēm Senāts arī norādīja: “[J]a tiesa atzina, ka pienākums atmaksāt saņemto naudas summu parādniekam saskaņā ar šo tiesību normu iestājas kreditoram, kura pieteikums parādniekam atbilst Maksātnespējas likuma 57. panta prasībām, tad tiesai bija jānonāk pie slēdziena, ka vēl jo vairāk šāds pienākums ir tādām kreditoram, kura pieteikums (atgādinājums, brīdinājums) minētās tiesību normas prasībām neatbilst vai šāda pieteikuma nav vispār. Citiem vārdiem, kreditora brīdinājuma esība vai neesība nevar būt priekšnoteikums neattaisnojamas privilēģijas piešķiršanai vienas prioritātes atsevišķam kreditoram”.¹² Kā redzams, Senāts faktiski paplašinājis Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas gramatisko tekstu, kreditora pienākumu atgriezti no parādnieka saņemtās summas attiecinot ne tikai uz tiem kreditoriem, kuri attiecīgajam parādniekam sūtījuši brīdinājumu par nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, bet arī uz tiem kreditoriem, kuru parādniekam sūtītais atgādinājums vai brīdinājums nemaz neatbilst Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta prasībām. Pat vēl vairāk, minētais atmaksas pienākums attiecināts arī uz tiem kreditoriem, kuri vispār neko nav parādniekam sūtījuši. Tādējādi atbilstoši iepriekš citētajai Senāta atziņai Maksātnespējas likuma 99. panta otrajā daļā paredzētais atmaksas pienākums attiecināms uz *absolūti visiem kreditoriem*, kuri saņēmuši no maksātnespējīgā parādnieka naudas līdzekļus attiecīgajā triju mēnešu periodā.

Pirmkārt, nevar nepamanīt, ka no juridisko metožu viedokļa Senāts pēc būtības izmantojis analogijas slēdziena īpaši kvalificēto paveidu, proti, t. s. “slēdzienu par apjomu” (*argumentum a fortiori* – latīņu val.), kuru var pielietot, ja kādā tiesību normā paredzētās tiesiskās sekas, ņemot vērā šīs normas jēgu un mērķi, “vēl jo vairāk” attiecināmas arī uz izšķiramo (tiesību normā tieši neregulēto) dzīves gadījumu,

performed by unusual means of payment or before the due date for performance or in preference of one creditor to another or if the debtor was insolvent at the time of the performance and the creditor was or should have been aware of the insolvency; 3) within two years before the appointment of an interim trustee or trusted practitioner to the benefit of a person connected with the debtor unless the person or the debtor proves that the debtor was solvent at the time of the performance and did not become insolvent due to the performance of the obligation. (2) A person connected with a debtor is presumed to be aware of the debtor's insolvency.” Pieejams: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/511072014018/consolide/current> [aplūkots 15.03.2024.].

¹⁰ Sprieduma 6. punkts, otrā rindkopa.

¹¹ Sprieduma 6. punkts, sestā rindkopa.

¹² Sprieduma 6. punkts, piektā rindkopa.

respektīvi, ja izšķiramais dzīves gadījums, kas ir līdzīgs minētās normas sastāvam, vēl lielākā mērā pelna tādu pašu tiesisko risinājumu.¹³ Tomēr konkrētajā Senāta spriedumā, autora ieskatā, trūkst pamatojuma tam, ka 1) Maksātnespējas likuma 99. panta otrajā daļā konstatējams atklāts likuma robs, kas ir analogijas piemērošanas priekšnoteikums;¹⁴ 2) tādu pašu tiesisko risinājumu, kāds paredzēts Maksātnespējas likuma 99. panta otrajā daļā, vēl lielākā mērā pelna arī tie kreditori, kuru parādniekam sūtītais atgādinājums vai brīdinājums nemaz neatbilst Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta prasībām vai kuri vispār neko nav parādniekam sūtījuši. Autors uzskata, ka nav pietiekami norādīt, ka kreditora brīdinājuma esība vai neesība nevar būt priekšnoteikums neattaisnojamas privilēģijas piešķiršanai vienas prioritātes atsevišķam kreditoram, tādējādi absolutizējot kreditoru vienlīdzības principu. Šajā ziņā tiesību doktrīnā trāpīgi atzīmēts, ka “[...] pirms galīgi izšķirties par analogijas pielietošanu, tiesnesim jāizvērtē jaunradītā noteikuma piemērotība citu (iedomātu) dzīves gadījumu izšķiršanai, prognozējot šāda likuma piemērošanas tālākās praktiskās sekas (vai tās ir vēlamas vai nevēlamas)”.¹⁵

Otrkārt, jāatgriežas pie raksta ievadā norādītā piemēra ar advokātu, kurš sniedz juridisko palīdzību klientam tiesas sēdē, lai novērstu klienta kā juridiskas personas maksātnespējas procesa pasludināšanu. Tāpat atbilstoši Senāta izteiktajām atziņām par Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas piemērošanu advokātam būtu jārēķinās ar to, ka klienta maksātnespējas procesa pasludināšanas gadījumā advokātam iestāsies juridisks pienākums atmaksāt klientam no viņa saņemto maksājumu par advokāta izrakstīto rēķinu sakarā ar juridiskās palīdzības sniegšanu.

Tāpat var iedomāties situāciju, kurā kāda kreditora prasījums pret parādnienu ir ticis nodrošināts ar hipotēku. Šāds kreditors uzskatāms par nodrošināto kreditoru Maksātnespējas likuma 7. panta pirmās daļas izpratnē,¹⁶ kurš pēc vispārējā principa nemaz nav tiesīgs iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.¹⁷ Attiecīgi – ja triju mēnešu periodā parādnieks izpilda saistību par labu kreditoram, tad, pašsaprotami, iestājas tiesisks pamats hipotēkas dzēšanai¹⁸ un attiecīgo nekustamo īpašumu jau kā neapgrūtinātu parādnieks var pārdot trešajai personai. Tādā gadījumā kreditoram, kurš līdz parādnieka maksātnespējas pasludināšanai bija uzskatāms par nodrošināto kreditoru, iestājas juridisks pienākums atgriezt parādnieka veikto saistības izpildījumu uz Maksātnespējas likuma 99. panta otrās

¹³ Sk. Kalniņš E. 9. solis – tiesību tālākveidošana. Grām.: Juridiskās metodes pamati. 11 soļi tiesību normu piemērošanā. Rakstu krājums. *Dr. habil. iur. prof. E. Melņiņa zinātniskā redakcijā*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2003, 153. lpp.

¹⁴ Turpat, 158. lpp.

¹⁵ Turpat, 149. lpp.

¹⁶ Maksātnespējas likuma 7. panta pirmā daļa: “Nodrošinātais kreditors ir kreditors, kura prasījuma tiesības pret parādnienu vai trešo personu ir nodrošinātas ar komercķilu, zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā reģistrētu hipotēku uz parādnieka mantu.”

¹⁷ Maksātnespējas likuma 61. panta pirmā daļa: “Juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu nedrīkst iesniegt nodrošinātais kreditors.”

¹⁸ Civillikuma 1309. pants: “Ķilas tiesība izbeidzas pati no sevis, kad dzēš prasījumu, kuram tā nodibināta, vienalga, kādā kārtā tas izdarīts”; Civillikuma 1379. pants: “Hipotēkas dzēš pēc tiem pašiem noteikumiem, kādi norādīti visām ķilas tiesībām (1309. un turpmākie panti). Pilnīgai hipotēkas dzēšanai ar to vien nepietiek, ka dzēsts tās pamats, jo tāds dzēsums nav saistošs trešām personām, līdz kamēr par hipotēkas dzēšanu nav ierakstīts zemes grāmatā. Noteikumi par hipotēkas dzēsuma ierakstīšanas kārtību atrodas Zemesgrāmatu likumā.”

daļas pamata. Vienlaikus, kā to postulē Maksātnespējas likuma 99. panta trešā daļa, “[...] atjaunojas pušu saistības (to skaitā saistību pastiprinājumi) un tām atbilstošās tiesības, kas bija spēkā līdz parādu segšanai”, tātad pastāv formāls pamats ne tikai galvenās saistības, bet arī saistību pastiprinājuma (šajā gadījumā – dzēstās hipotēkas) atjaunošanai. Tādu iespējamību paredz arī Civillikums.¹⁹ Šāda scenārija gadījumā būtu grūti iztēloties, ka hipotēku varētu atjaunot uz nekustamo īpašumu, kas vairs nepieder pašam parādniekam, bet gan kādam, piemēram, labticīgam ieguvējam.

Tomēr, autora ieskatā, šo Senāta izteikto atziņu sekas ir krietni plašākas, tiešā veidā radot negatīvu ietekmi uz Latvijas uzņēmējdarbības vidi. Proti, pēc autora domām, šāda Senāta paustā pieeja atstāj fundamentālas sekas uz uzņēmējdarbību kopumā, ievērojot, ka ikvienam uzņēmējam faktiski trīs mēnešus būtu jāglabā savā norēķinu kontā no ikvienas juridiskas personas saņemts ikviens maksājums un jāraugās, vai attiecīgajam maksātājam gadījumā netiks pasludināts maksātnespējas process. Minētais neapšaubāmi negatīvi ietekmē uzņēmēju spēju paredzēt un plānot naudas plūsmas, un šāda pieeja kopumā bremzē civiltiesisko apgrozību, kā arī negatīvi ietekmē tās stabilitāti.

Kopsavilkums

1. Maksātnespējas likuma 99. panta otrās daļas gramatiskais teksts formulēts īpatnējā veidā, jo tas faktiski paredz piemērot nelabvēlīgas sekas kreditoram, kurš izvēlējies savas tiesības un likumīgās intereses aizsargāt aktīvi, piemēram, vērsties pret parādnieku ar brīdinājumu par nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu. Minētā norma pēc savas būtības pilnībā attur kreditorus no maksātnespējas brīdinājuma nosūtīšanas un maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas, jo, gadījumā ja parādnieks izpildīs attiecīgo saistību minētajā triju mēnešu periodā, attiecīgajam kreditoram iestāsies juridisks pienākums atmaksāt saņemto izpildījumu. Šādas tiesiskās sekas neiestātos kreditoram, kurš vai nu parādniekam nosūtījis “parastu” kreditora atgādinājumu (pretenziju), vai arī bijis pilnīgi pasīvs savu tiesību aizsardzībā. Līdz ar to Maksātnespējas likuma 99. panta otrā daļa tās šā brīža redakcijā būtu izslēdzama likumdošanas ceļā.
2. Būtu apsverama Maksātnespējas likuma 99. panta pirmās daļas papildināšana ar līdzīgiem gadījumiem, kādus paredz, piemēram, Igaunijas Bankrota likuma 113. pants. Respektīvi, fokusu vērstot uz vēl citiem gadījumiem, kuros parādnieks vai/un pats kreditors rīkojies negodprātīgi.
3. Autora ieskatā, Senāta 2023. gada 15. marta spriedumā lietā Nr. SKC-62/2023 nepamatoti absolutizēts kreditoru vienlīdzības princips, Maksātnespējas likuma 99. panta otro daļu attiecinot uz pilnīgi visiem kreditoriem, kuri saņēmuši no maksātnespējīgā parādnieka naudas līdzekļus attiecīgajā triju mēnešu periodā. Šāda pieeja, pēc autora domām, atstāj fundamentālas sekas uz Latvijas uzņēmējdarbības vidi, tostarp negatīvi ietekmē uzņēmēju spēju paredzēt un plānot naudas plūsmas, un šāda pieeja kopumā bremzē civiltiesisko apgrozību, kā arī negatīvi ietekmē tās stabilitāti.

¹⁹ Civillikuma 1310. pants: “Ja kreditora tiesības uz dzēsto prasījumu atkal atjauno, tad līdz ar to pati no sevis atjaunojas arī ķīlas tiesība.”